

ספרים מרקדים

התלבושות המפוארות של דיאגילב

"The Art of Extravagance"

קטלוג תערוכת תלבושות של להקת הבאלט הרוסי במוזיאון למחול של שוודיה, בהוצאת המוזיאון, סטוקהולם 1996, 184 עמודים

אריק נאסלונד (Erik Näslund), מנהלו הוותיק של המוזיאון למחול של שוודיה, מצליח מדי שנה לאצור תצוגה בעלת ממד היסטורי ייחודי, שמלווה בקטלוג מרתק המהווה ספר בזכות עצמו. הפעם מדובר בקטלוג המכיל תיעוד עשיר של הקשרים ההדוקים בין הציירים של ראשית המאה שעבדו עם דיאגילב, למשל ליאון בקסט (Leon Bakst), נטאליה גונצ'ארובה (Natalia Gontcharova), הנרי מאטיס (Henri Matisse). חלק נכבד של הקטלוג מוקדש גם לקשר בין דיאגילב ליוצר התפאורה והתלבושות מיקולאי ריך (Nikolas Roerich), שהיה לו חלק חשוב ביצירה המהפכנית של ניז'ינסקי "פולחן האביב".

הקטלוג מתעד את תקופת פעילותה של להקת דיאגילב, עד מלחמת העולם הראשונה.

אפריקה היפה

Revue Noire

רבעון לענייני אפריקה
פריז, חוברת מס' 14, סתיו 1994
106 עמודים

גיליון מס' 14 של הרבעון מוקדש למחול האפריקני על כל צורותיו. זהו ספר יפה ביותר, מלא צילומים נהדרים, המכיל לא רק הסברים על מחולות אפריקניים שבטיים, אלא גם ביוגרפיות של אמני מחול שחורים (מלה אסורה בארה"ב, נא להיזהר) וסקירות על עבודתם של פרל פריימוס, קתרין דונוה ולהקת הבאלט של הארלם. יש בו גם תיאורים של להקות שחורות מאמריקה הדרומית ואזורים אחרים.

הטקסטים מובאים בצרפתית ואנגלית. צירוף נדיר של צילום מרהיב ואינפורמציה חשובה.

יירושתם של יוצרים גדולים

האיגוד האמריקאי של חוקרי-מחול, Congress on Research in Dance, המוכר לרבים תחת השם CORD, מפרסם פעמיים בשנה ביטאון משלו,

Dance Research Journal

כותרתו. החוברת האחרונה (28/2, סתיו 1996) מוקדשת כולה כמעט להרצאות שניתנו בכנס מיוחד על אמנותה של דוריס האמפרי.

השפעתה של האמפרי על התפתחות המחול המודרני בארה"ב לא היתה פחותה מזו של מרתה גראהם, אלא שהאמפרי לא היתה אישיות כה דומיננטית. היא נפטרה בגיל צעיר יחסית ממחלה ונדחקה הצידה מבימת ההיסטוריה.

ככמה מחשובי המבקרים וההיסטוריונים של המחול באמריקה מאירים בגיליון שלפנינו פנים שונים בחייה ויצירתה של האמפרי.

Överdådets konst The Art of Extravagance

Kostymer från Diaghilevs Ryska Balletten i Paris

BAKST

LARIONOV

MATISSE

בפעילות הלהקה מאז ועד 1929, מותו של דיאגילב, גברו הקשרים בין הבאלט הרוסי לציירים המודרניסטיים, בעיקר אלה של צרפת, פיקאסו למשל.

הקטלוג כולל הקדמה על "תקופת הפאר האקסטרואוגנטית" של הלהקה, וכן מאמרים על כל באלט שתלבושותיו מוצגות בתערוכה. הקטלוג נדפס בשוודית ובאנגלית, והתצלומים הצבעוניים מדברים בעד עצמם.

בניגוד לחוברות רבות של הקונגרס לחקר המחול, שמלאות מאמרים מלומדים מאוד שלעיתים אין בהם דבר המאיר על אמנות המחול - הפעם החומר קריא, ענייני ומרתק. בניתוחים המבריקים של מרסיה סיגל (Marcia Siegel) או מבקרת ה-"Village Voice", דברה ג'וויט (Deborah Jowitz) מצויה מחשבה רבה וגישה מקורית. מעניין גם מאמר שנושאו הוא הזיכרונות מפסטיבל המחול האמריקאי, שהיה מתקיים בשנות ה-50 במכללה במדינת קונטיקט. זה היה המפגש השנתי החשוב ביותר של אנשי המחול המודרני, ודוריס האמפרי עמדה במרכזו.

ועוד מאמר: מאמר היסטורי על בית התאחדות הצעירות היהודיות, משהו המקביל לימק"א, שברחוב 92 של ניו-יורק, הידוע בכינוי "Y". ברחוב זה התרחש חלק מרכזי של פעילות המחול המודרני בשנים שסביב למלחמת העולם השנייה. כמעט אין רקדן מאותם ימים שלא התחיל את דרכו ב-"Y", ורשימתה של

בעקבות צעדיו של סר פרד

Following Sir Fred's Steps

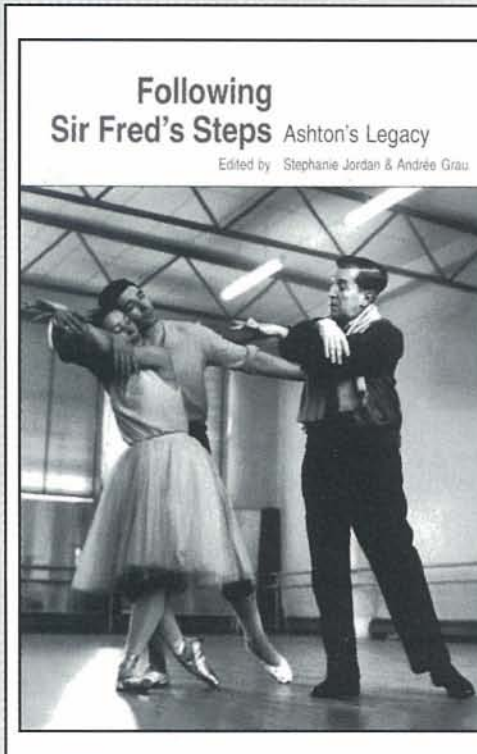
ההוצאות שניתנו בכנס מיוחד במסגרת
Roehampton Institute
לונדון נובמבר 1994
בהוצאת Dance Books
לונדון, 229 עמודים

פרד אשטון, האנגלי שבכוריאוגרפים הבריטים, האיש שעמד ליד עריסתו של הבאלט הבריטי בשנות העשרים של המאה שלנו, והמשיך ליצור עד מותו בשנת 1988, קבע יותר מאחרים את הסגנון הבאלטי המיוחד של הממלכה המאוחדת.

ההוצאות השונות המובאות בקובץ מקיפות את עבודתו ככוריאוגרף מכל זווית אפשרית. מניתוח צורני, ועד לזיכרונות אישיים של רקדנים עימם עבד. הספר מהווה מדריך לעומק של יצירותיו של אשטון.

קובץ זה מאפשר לקורא למצוא אספקטים המעניינים אותו ביצירתו הענפה של סר פרד, מנהלו האמנותי של הבאלט המלכותי הבריטי בשנים 1963-1990. למעשה הוא היה כוח משפיע על עיצוב להקה זו הרבה ממה שנכלל בתקופת כהונתו כמנהל אמנותי. הוא היה למוסד. איש מיוחד במינו, מאוד אנגלי באיפוק ובאלגנטיות שבו ובתנועה שלו.

ממומץ לכל מי שאינו מכיר היטב את תולדות הבאלט באנגליה, ולכל מי שמעוניין להתעמק בנושא מיוחד זה.

והם המשיכו לרקוד...

"מחול תחת צלב-הקרוס"

מאת ליליאן קארינה ומריון קאנט

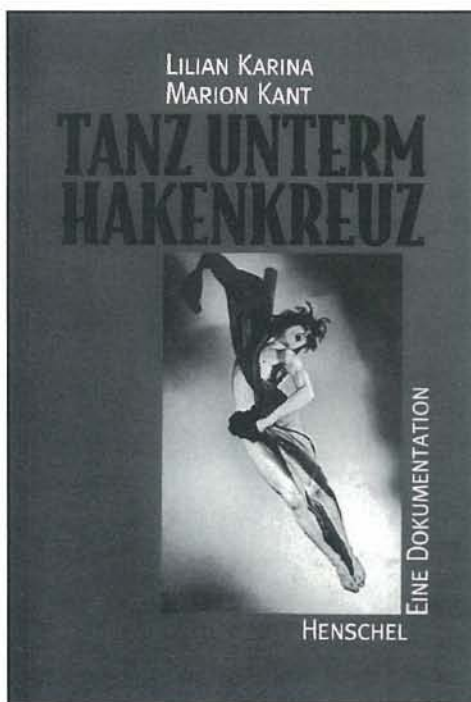
Tanz unterm Hakenkreuz

Lilian Karina - Marion Kant
Henschel Verlag, Berlin הוצאת
1996

מה עלה בגורלם של גדולי המחול המודרני, ההבעתי, בגרמניה בשנות שלטונו של היטלר, וכיצד הגיבו לנוכח השינויים בארצם - זו שאלה שאינה יורדת בשנים האחרונות מסדר היום, ולא רק בגרמניה. את הניתוח המעמיק והמרתק ביותר בעניין זה כתבה דווקא מבקרת וחוקרת אמריקאית, סוזן מאנינג (Susan Manning), בספרה על הרקדנית מארי ויגמן וכניעתה לתכתיבי שר התעמולה והאמנויות הנאצי, גבלס. גם הדוויג מילר (Hedwig Müller) כתבה ספרים בנושא, ואף אצרה תערוכה גדולה על המחול בגרמניה במחצית הראשונה של המאה ה-20. על כל אלה כבר דווח ב"רבעון למחול בישראל".

בספר החדש שלפנינו, ובו שני חלקים, אין חידושים של ממש. חלקו הראשון, שנכתב בידי ליליאן קארינה, הוא מעין אוטוביוגרפיה של רקדנית גרמנייה, שנמלטה לשוודיה. חייה מתוארים בנימה אישית אך לא מעמיקה, ללא יומרה ספרותית, אבל בניסיון תמים למדי לומר את האמת, לתאר את קורותיה באותה תקופה איימה.

את חלקו השני של הספר כתבה מריון קאנט, היסטוריונית ומי שהיתה אישיות מרכזית בחיי התרבות של גרמניה המזרחית. אגב, היא נשואה לראש אגודת הסופרים לשעבר של גרמניה המזרחית, אחד מעמודי התווך של מנגנון דיכוי חופש הביטוי שם. קאנט נברה בצורה יסודית בארכיונים שנותרו מהתקופה הנאצית, וחלקה בספר הוא בעיקר

לקט של תעודות. למעשה, זהו חומר היסטורי ראשוני וגולמי, המוכיח בעקביות איך השתנו ההוראות והחוקים בכל הנוגע למופעים מאז עליית היטלר לשלטון ועד המפלה בסוף מלחמת העולם השנייה.

זהו שילוב מיוחד במינו של חומר אישי, אוטוביוגרפי, ושל תיעוד מזכרים רשמיים, מלאי תכנים של ביורוקרטים, המתארים רוע לב מטעם. והעיקר - האמנים שבהם מדובר אינם נבדלים מאותם פקדי מנגנון התעמולה והדיכוי הנאצי. מי שחשב אחרת, ניסה לצאת לחו"ל מבעוד מועד. אחרים, פון לאבאן וקורט יוס למשל, ניסו להסתגל לאדונים החדשים, וחיכו עד שיגרשו אותם.

הפרט המעניין במחקר זה שהוא נערך ונכתב בידי מי שהיתה חלק ממנגנון דיכוי חופש הביטוי בשם הקומוניזם.

גיואן פינקלשטיין (Joan Finkelstein) מתארת בצורה בהירה ומוחשית את תפקידה של דוריס האמפרי במוסד נכבד זה.

